

*Sanering bij de VRT raakt ook aan het nieuwsaanbod
Veel vragen na botte inval bij Roj TV
De spreidstand van Thomas Siffer
Apple voor journalisten
Raad voor de Journalistiek bevestigt regels rond embargo*

BELGIE-BELGIQUE
PB - PP
1099 Brussel X
B - 11

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 134 - 26 maart 2010 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ

Tegen de pijngrens 3

ACTUEEL

VRT-sanering raakt ook aan nieuwsaanbod 4

Verbijstering over publicatieverbod boek-Ronald Janssen 5

Veel vragen na botte inval bij Roj-TV 5

De gestage opmars van de videojournalistiek 6-7

REEKS - WAARHEEN MET DE JOURNALISTIEK? (8)

Hypernerveuze informatie werkt op de zenuwen 8

MENS ACHTER HET NIEUWS

De spreidstand van Thomas Siffer (*Story*) 9

SERVICE / MULTIMEDIA

Apple voor journalisten 10-11

DAMESDUBBEL

Cathy Galle: 'Werken voor *De Morgen* was meer dan een job' 12-13

Katrijn Van Giel: 'Fotograferen is topsport' 14

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Parket Gent c/ *Het Laatste Nieuws* 15

Dokter Jan Dockx c/ *Test Gezondheid* 16

Test Aankoop c/ dokter Jan Dockx 17

DE DEADLINE VOORBIJ

Mie Van der Auwera (*Flair*): *Et Dieu créa la journaliste...* 18

ONDER EMBARGO

19

HOOG BEZOEK BIJ DE PERSGROEP.

Koning Albert II bezocht op 9 maart het Eco Print Center in Lokeren, de drukkerij van De Persgroep. Ceo Christian Van Thillo en EPC-directeur Wim Maes wijdden de vorst in de geheimen van het milieuvriendelijk drukken in. Dezelfde dag nam Albert ook nog deel aan een redactievergadering bij De Morgen. Hij toonde zich daarbij oprecht bekommerd om de vrijwaring van de kwaliteit van de informatie in deze concurrentiële en snelle mediatijden.

(Foto Didier Lebrun/PhotoNews)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR

pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX

Ivan DECLERCQ

Marleen SLUYDTS

Johan VAN CUTSEM

Luc VANHEERENTALS

Mark VLAEMINCK

BELGA PICTURES

PHOTO NEWS

ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace

Blok C - Lokaal 2232

Wetstraat 155 - 1040 Brussel

Tel. 02/235.22.70

Fax 02/235.22.72

info@journalist.be

www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS

Zie adres hierboven

lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS

Zie adres hierboven

lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers

Industrialaan 12

Zone maalbeek

1702 Groot-Bijgaarden

Tel. 02 467 30 30

Fax 02 463 58 30

www.pootprinters.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

FLIRTEN MET DE PIJNGRENS

Een besparing van 15 procent op het hele budget van de openbare omroep, het is niet niks. Om te beginnen zal dat voelbaar zijn bij het personeel: 279 mensen moeten weg op een totaal van 2700. Wetende dat er al zo'n 90 mensen de voorbije maanden voor een uitstapregeling hebben gekozen, dan blijven er nog altijd 190 over die op een 'sociaal verantwoorde' manier moeten verdwijnen. Vraag is hoeveel mensen de VRT kan missen vooraleer de pijngrens is bereikt.

Dan de programma's: we stevenen dus niet af op meer, maar op minder radio en televisie, met minder mensen. Want entertainment moet krimpen, net zoals Vlaamse fictie, sport, muziekopnames enzovoort. De keizer-kijker en dito luisteraar (gevleugelde woorden van huidig gedelegeerd bestuurder Van Roe) zullen het dus wel degelijk merken. En zij niet alleen. De besparingen die de VRT treffen, zullen schokgolven veroorzaken die ver voelbaar zijn. De muziek-industrie, de Vlaamse artiesten, de culturele wereld, de fictie, de programmamakers, de productiehuisen delen allemaal mee in de klappen. Omdat de openbare omroep zo'n sterke speler is in de markt, gaan alle medespelers de gevolgen ondervinden.

Als de hakbijl valt, moeten er keuzes worden gemaakt. Wat mag de Vlaming nog verwachten van de VRT? Nieuws, duiding en informatie zijn *core business* en lijken op het eerste gezicht redelijk gevrijwaard. Maar als de kijker meer herhalingen of buitenlandse feuilletons krijgt, kan de VRT misschien beter iedereen meteen een gratis abonnement op Net Gemist geven. Als de VRT bijvoorbeeld minder eigen fictie of live-shows brengt, waarom zou de kijker dan nog kijken? Want dan verdwijnt een van de meest karakteristieke eigenschappen van de openbare omroep. En dan komt de kijker wellicht op heel wat andere zenders even goed aan z'n trekken. De grootste aandeelhouder van de VRT, de Vlaamse gemeenschap, moet zich nu maar eens grondig bezinnen over welke richting de VRT moet inslaan of het loopt helemaal fout. Want een krimpende VRT is niet noodzakelijk een goede zaak voor de privéconcurrentie. Integendeel, als de openbare omroep goed boert, profiteert iedereen daarvan.

Nog een bedenking bij het initiatief van Jürgen Verstrepen en Margriet Hermans, twee politici die een informatief programma gaan maken op GUNKtv. Ten eerste begrijpen we niet waarom een zender zich zo bindt aan een politieke partij, met name LDD. Ten tweede denken we dat informatieprogramma's het best gemaakt worden door onafhankelijke journalisten. Tussen politiek en journalistiek moet professioneel een duidelijke scheidingslijn bestaan. Wie die lijn overschrijdt, gaat over de schreef. Dat is een heel eenvoudig principe dat iedereen begrijpt. Daarom is de overdreven reactie van Verstrepen tegenover de VVJ zo ontluisterend. De VVJ betichten van vooringenomenheid en partijdigheid is al te gemakkelijk. Het past zo mooi in het zwart-witdenken en in het populistisch discours van Verstrepen. Of droomt hij misschien van een Vlaams Foxnews dat duidelijk kiest voor één partij? We dachten dat de verzuilde pers in Vlaanderen stilaan verdwenen was. *V&H* hebben een nieuwe variant bedacht.

Marc Van de Looverbosch

Voorzitter VVJ

DAT WAS HET NIEUWS...

Luc Vanheerentals

De VRT-bestuursraad buigt zich over een loodzwaar saneringsplan voor de openbare omroep. De precieze schade voor het nieuwsaanbod wordt nog opgemeten.

“Collega’s laten we niet flauw doen, dit wordt een zeer harde noot om te kraken”, aldus interim-gedelegeerd bestuurder Piet Van Roe tijdens de VRT-nieuwjaarsreceptie op 4 januari. Het blijken profetische woorden: het saneringsplan dat Van Roe op 15 maart aan de raad van bestuur voorstelde, wordt een meer dan harde noot. Om in de komende twee jaar 65 miljoen te besparen, moet de VRT het in de toekomst met 279 voltijdse krachten minder doen. Dat komt neer op een vermindering van het personeelsbestand met 10 procent. Daarnaast moet 10 procent worden bespaard op de werkmiddelen voor het maken van programma’s. Voor de nieuwsuitzendingen wordt dat weliswaar verlaagd tot 5 procent. Opvallend is nog dat het online aanbod van de VRT niet verder wordt uitgebouwd. De raad van bestuur moet op 30 maart een definitief plan goedkeuren.

De gevolgen voor de nieuwsredacties zijn nog niet helemaal duidelijk. De beperkte besparing van 5 procent op de *cash out* – het beschikbaar budget voor directe programmakosten – geldt alleen voor de pure nieuwsuitzendingen en dagelijkse duiding. Andere programma’s – zoals *Phara*, *Volt* en *De Zevende Dag* –

moeten zoals iedereen 10 procent inleveren op hun werkmiddelen. “De voorbije jaren hebben we al wat bespaard op het inzetten van cameraploegen en dergelijke”, aldus Liesbet Vrieman, voorzitter van het college van hoofdredacteurs van het VRT-Nieuws. “Nu moeten we kijken wat er nog mogelijk is. We zijn hiervoor een plan aan het uitwerken dat eerst intern gecommuniceerd zal worden. Misschien kunnen we de besparing realiseren zonder te snoeien in het nieuwsaanbod, maar als we de objectieven niet halen, kunnen we dat toch niet uitsluiten.”

De redactieraad van de openbare omroep blijft bij zijn principiële standpunt dat een vermindering van de middelen impliceert dat het nieuwsaanbod afgebouwd wordt. Marc Lamot, voorzitter van de redactieraad: “De hoofdredactie maakt zich sterk dat we alle programma’s kunnen blijven maken. Maar 5 procent besparen is echt niet niks, en de voorbije jaren hebben we al serieuze inspanningen geleverd. De vraag blijft of we bij handhaving van het nieuwsaanbod nog dezelfde kwaliteit zullen kunnen bieden. Om daarover te oordelen wachten we op de details van het besparingsplan.”

Op de werkvloer wordt vooralsnog afwachtend gereageerd. “Aan de ene kant is er opluchting dat de nieuwsredacties minder zwaar worden aangepakt dan de rest”, zegt Lamot. “Maar van triomfalisme is geen sprake. Iedereen vindt het zeer erg dat andere diensten zwaar moeten bloeden.”

Knowhow

Over het personeelsluit zal nog worden onderhandeld met de vakbonden. Pas tegen eind juni wordt hierover een akkoord verwacht. ACV-hoofddélégué Ivo Hendrix merkt op dat ook journalisten kunnen intekenen op het aanbod tot vrijwillig vertrek of werktijdvermindering. “Dit kan op bepaalde redacties gaten doen vallen”, aldus Hendrix. “Gaat men elders in de VRT mensen met de juiste deskundigheid of ervaring kunnen vinden als in een bepaalde productiekern bijvoorbeeld een vijftal mensen wegvallen?”

Liesbet Vrieman erkent het probleem. “We kunnen hier nog niet op vooruitlopen, want we moeten natuurlijk eerst weten wie vertrekt. Vanzelfsprekend hoop ik dat mensen met veel knowhow en een cruciale rol binnen onze nieuwsdienst niet intekenen. Anders zullen we zeker proberen hen ervan te overtuigen dat niet te doen.”

De VJV uitte haar verwondering over de drastische sanering, die niet enkel zware gevolgen heeft voor de werkgelegenheid bij de VRT en omringende productiehuisen, maar tevens een hypothese legt op het informatieaanbod van de omroep. “De VJV wijst op de onvervangbare rol die een openbare omroep speelt in het medialandschap, complementair aan het commerciële media-aanbod”, aldus een mededeling. “Ook wat informatie betreft levert de VRT – met de grootste nieuwsredactie in het land – een aanbod af dat private omroepen niet of in mindere mate brengen.”

De VJV vraagt samen met de vakbonden dat besparingen op een realistische wijze plaats vinden. “In dat verband dringt absolute klaarheid over cijfers en feiten zich op. Bovendien moeten alle maatregelen passen in een toekomstvisie die de vitale plaats van de VRT in de informatiesamenleving vrijwaart.”

→ Seven zoekt een redacteur voor de print & online magazines van Mine!

Functie
Je staat in voor het bedenken van onderwerpen tot de uiteindelijke invulling van de magazines, newsletters en website. Je doet research, neemt interviews af, schrijft artikels, werkt samen met freelance redacteurs en partners.

Profiel

- Je hebt een opleiding journalistiek, communicatie, of relevante ervaring in de sector.
- Je hebt een neus voor trends en evoluties
- Je bent perfect Nederlandstalig. Kennis van Frans is een meerwaarde.

Aanbod
Een boeiende job binnen een jonge en dynamische omgeving, gesitueerd op een unieke locatie in Mechelen.

Contact
Interesse? Stuur een mailtje met je cv en enkele voorbeelden van artikels naar ilse.smits@sevenproductions.be.

SEVEN is een creatief onafhankelijk communicatiebureau. We werken voor merken als BNP Paribas Fortis, Mine, de televisiezenders JIM en Plug TV, filmverdelers 20th Century Fox Belgium/the Netherlands, Warner Bros Entertainment, Electronic Arts, RTL en Studio100.

WWW.SEVENPRODUCTIONS.BE

SEVEN

VERBIJSTERING OVER PUBLICATIEVERBOD

BOEK-RONALD JANSSEN

Luc Vanheerentals

Een gerechtelijk verbod op de publicatie van een boek over seriedoder Ronald Janssen stuit in perskringen op verbijstering.

Het boek *Het kan je buurman zijn* is van de hand van Concentra-journalisten Thierry Goeman en Tom De Smet. Op eenzijdig verzoekschrift van de ouders van Janssens slachtoffers – Annick Van Uytsel, Shana Appeltans en Kevin Paulus – legde een rechter in Hasselt op 4 maart een publicatieverbod op. Tegelijk werd een dwangsom van 12.500 euro uitgesproken per inbreuk die zou worden vastgesteld. De uitgeverij, Linkeroever Uitgevers, besliste meteen om het boek niet in de bestaande versie uit te brengen, dit “uit respect voor de reactie van de ouders”. “We hadden niet verwacht dat een boek zoveel meer commotie zou veroorzaken dan de vele berichten die voorbije twee maanden in de media verschenen zijn”, aldus de uitgever.

Rechter Tony Heeren verbood het boek omdat er foto's van de overleden jongeren in staan zonder dat de ouders daarvoor toestemming gaven. Het boek bevatte verder “informatie uit een lopend gerechtelijk onderzoek dat een absoluut geheim karakter dient te kennen”. Tot slot stoort de rechter zich aan “gevoelige informatie” in het boek “dewelke uitsluitend toekomt aan het privéleven van verzoekers en hun overleden kinderen”.

Advocaat Geert Jaspaert, die de ouders van Kevin Paulus verdedigt, bestempelde de publicatie als “platte commercie”. “Men wil geld slaan uit de dood van de kinderen en dit zo vroeg na hun overlijden. Ik ben boos omdat ik mijn cliënten zie lijden. Hun leed vergroot nog door wat er in de kranten staat”, aldus Jaspaert.

Luc Rademakers, algemeen hoofdredacteur van *Gazet van Antwerpen* en *Belang van Limburg*, haalde vernietigend uit

naar het publicatieverbod. “Journalisten die niet mogen publiceren!? Dat gaat niet samen, althans niet in een volwaardige democratie, waar journalistiek een van de voornaamste pijlers van is.” Volgens Rademakers is het boek “verhelderend en nergens voveuristisch”. “Zelden een boek gelezen dat zo meeslepend maar tegelijk voorzichtig en gevoelig is geschreven. Het surplus aan informatie in het boek, in vergelijking met wat al bekend was, is het resultaat van onderzoeksjournalistiek.” Tegelijk looft Rademakers de houding van de uitgever, die het conflict niet op spits heeft gedreven.

Voor auteur Tom De Smet is het publicatieverbod een aanslag op de onderzoeksjournalistiek. “We kwamen te weten dat een agent Janssen bij het Leuvens parket had aangewezen als mogelijk moordenaar van Annick Van Uytsel. Wij vonden dat dermate relevant dat we het niet opgespaard hebben voor het boek maar onmiddellijk gebracht hebben in de krant. Toen hebben we niemand horen protesteren, integendeel. Als we dan enkele weken later een boek willen uitbrengen met minder spectaculaire dingen die nog niet bekend zijn, roepen sommigen plots moord en brand.”

De Smet stoort zich mateloos aan de beschuldigingen van sensatiezucht en winstbejag door de advocaten van de ouders. “Het is een sereen boek geworden dat de zaak reconstrueert en duidt. De foto's van de slachtoffers verschenen intussen al tientallen keren in kranten. Thierry en ik zouden onze inkomsten uit dit boek bovendien volledig afstaan aan de vzw Annick voor Kenya. Ik ben eens benieuwd hoeveel de advocaten van de ouders per uur aanrekenen aan hun cliënten.”

VEEL VRAGEN NA BOTTE INVAL BIJ ROJ-TV

Het Federaal Parket viseert Radio Mesopotamië, dat in hetzelfde pand in Denderleeuw gehuisvest is.

Op 4 maart vielen politiespeurders binnen in diverse panden die met de Koerdische Arbeidersbeweging PKK worden gelinkt. Ook het internationale Koerdische televisiestation ROJ TV in Denderleeuw deelde in de klappen. Toch werd niet ROJ TV gevisieerd, aldus Lieve Pellens, woordvoester van het Federaal Parket. “Het was ons wel te doen om Radio Mesopotamië, dat in dezelfde lokalen gehuisvest is. We hebben ernstige aanwijzingen dat die zender gebruikt wordt om gecodeerde informatie over bewegingen van het Turkse leger door te spelen aan Koerdische verzetstrijders in Turkije of elders.” Lieve Pellens beklemtoont dat bij de inval niemand gerechtelijk is aangehouden. Er werden wel computers in beslag genomen, evenals circa 100.000 euro cash.

Aan Koerdische zijde is de woede over de inval groot. Volgens Ozcan Mahzun van ROJ TV zijn naast het cash geld in het totaal 150 computers meegenomen. In tegenstelling tot wat Pellens beweert, is volgens Mahzun ook zendapparatuur meegenomen. “We hebben heel wat vervangmateriaal moeten aankopen om te kunnen blijven uitzenden.” Enkele

uren na de inval slaagde ROJ TV er reeds in met een ingehuurd satellietwagen het hele gebeuren live uit te zenden – wat honderden sympathisanten naar Denderleeuw lokte. Dat leidde tot schermutselingen en tal van administratieve aanhoudingen. Na het vertrek van de politie 's avonds werd terug vanuit het gebouw zelf uitgezonden.

De in Denderleeuw gevestigde productiehuisen ROJ TV en Sterk Productions werken beide voor het in Denemarken gevestigde ROJ TV. Er werken zowat 70 mensen, onder wie ongeveer 40 journalisten. ROJ TV is een internationaal Koerdisch tv-station dat wereldwijd uitzendt in diverse Koerdische dialecten en talen zoals Perzisch en Arabisch. Dagelijks kijken naar schatting 10 van de 40 miljoen Koerden naar de uitzendingen.

In de studio's in Denderleeuw nemen de productiehuisen nieuwsuitzendingen, debatten, culturele programma's en dergelijke op. Ozcan Mahzun ontkent met klem de verdenkingen van het parket met betrekking tot Radio Mesopotamië, waar een vijftal journalisten in dienst is. (LV)

DE GESTAGE OPMARS VAN DE VIDEOJOURNALISTIEK

Tom Deschacht

Adjust or you will die. Zo waarschuwt Michael Rosenblum, ook wel eens de *Godfather of Videojournalism* genoemd, elke journalist die het wil horen. In het bijzonder de audiovisuele media zullen zich moeten aanpassen aan de nieuwe omstandigheden en overschakelen naar videojournalistiek. Met die 'nieuwe omstandigheden' worden dan vooral de steeds krapper wordende budgetten voor nieuwsprogramma's bedoeld. Is videojournalistiek nu echt de toekomst, of moeten we het vooral zien als een efficiënte *tool* voor op geld beluste managers? We trokken op vragenronde bij de betrokkenen zelf, en dit is wat we vonden.

Onder videojournalistiek verstaan we het principe van de *one-man-band*: alle fasen van het nieuwsproductieproces worden door één persoon verzorgd. De videojournalist verricht research, schrijft teksten, neemt interviews af, maakt zelf beelden en monteert daarbovenop nog eens alles aan elkaar. Onderzoek wijst uit dat de videojournalist over alle vaardigheden van een 'gewone' journalist moet beschikken, maar daarbovenop ook nog eens over een aantal bijkomende troeven. Zo zijn polyvalentie en flexibiliteit onontbeerlijk, en zijn ook stressbestendigheid en sociale intelligentie nog belangrijker in vergelijking met de klassieke nieuwsploeg. In een team kan een misser in geval van nood opgevangen worden door een collega, als je er alleen voorstaat is er geen centimeter ruimte om ook maar het kleinste steekje te laten vallen.

De enige zekerheid die er momenteel bestaat over deze methode is dat ze voor heel wat discussie zorgt. Zowel voor- als tegenstanders beschikken over valabele argumenten om videojournalistiek respectievelijk de hemel in te prijzen of de grond in te boren.

Werkdruk

Een eerste knelpunt is de werkdruk. Heeft de hoge graad van zelfstandigheid – de videojournalist doet tenslotte het werk van twee, drie of zelfs vier personen – geen nefaste invloed op het geleverde werk? Uit onze rondvraag bij videojournalisten blijkt dat de overgrote meerderheid hier geen last van ondervindt. Slechts een iemand gaf te kennen effectief onder een constantere druk te moeten werken dan een traditionele nieuwsploeg.

De meesten vinden dat werken in drukke en moeilijke omstandigheden eigen is aan het journalistieke vak. Alle journalisten, zo is de consensus, moeten tegen een deadline kunnen werken, en dat geldt voor 'gewone' journalisten evengoed als voor videojournalisten. Een videojournalist getuigt: "Journalisten bij de VRT hebben deadlines om 13 uur, 18 uur, 19 uur en 23 uur, en ook dat betekent een heel hoge werkdruk. Omdat wij alles alleen moeten doen, ligt die druk minstens even hoog."

Al bij al is de werkdruk bij elk mediabedrijf verschillend.

Veel hangt af van de ingesteldheid van het management en vooral de mate waarin men er realistische doelstellingen hanteert op het vlak van deadlines. Een belangrijke verantwoordelijkheid ligt dus bij de personen die bepalend zijn voor de manier van werken. Zij moeten correct kunnen inschatten wat de mogelijkheden en vooral de beperkingen zijn van hun werkrachten. Opvallende conclusie: de helft van de geïnterviewde videojournalisten geeft toe soms het gevoel te hebben uitgebuit te worden.

Dat de videojournalist onderhevig is aan een hoge werkdruk, staat dus wel vast. Maar niet iedereen ervaart dit per se als problematisch. En bovendien wordt het niet automatisch als een gevolg van de manier van werken beschouwd.

Kwaliteit

Hoe zit het met de kwaliteit die videojournalisten afleveren, zowel op inhoudelijk als beeldmatig vlak? Hierover zijn de meningen veeleer verdeeld. De helft van onze interviewees geeft aan dat de kwaliteit van videojournalistiek nog lang niet hoog genoeg is en "soms ronduit bedroevend". De oorzaken hiervan zijn vooral het gebrek aan ervaring en opleiding. Videojournalisten worden niet zelden onvoldoende voorbereid in het diepe gegooid, met alle gevolgen van dien. Dat maakt het niet steeds even verantwoord om hun werk uit te zenden, maar om de geïnvesteerde middelen niet te verkwisten gebeurt het dan toch vaak.

Er is wat de kwaliteit betreft wel beterschap in zicht. Velen zijn van mening dat de videojournalistiek ondertussen al een mooie vooruitgang heeft gemaakt. De ervaring komt met de tijd, en ook de technologie staat niet stil. Ook al zal videojournalistiek altijd wel voor een deel *trial and error* blijven. Een ervaren videojournalist bij een regionale zender beaamt: "Het is als leren autorijden. In het begin ben je heel fel met elk onderdeelje bezig, en ben je je van elke fase in het proces heel bewust. Maar geleidelijk aan begint alles automatisch te verlopen en evolueert de kwaliteit van je werk ook mee."

Blijft de belangrijke vraag of de kijker eigenlijk wel het verschil merkt tussen een nieuwsitem gemaakt door een vi-

De keuze voor videojournalistiek blijft in de eerste plaats ingegeven door financiële redenen. (Foto Sotash News / PhotoNews)

deojournalist en een vergelijkbaar item gemaakt door een driemansploeg? Alle videojournalisten zijn het erover eens dat een onge oefend oog geen verschil merkt. In zeldzame gevallen zal een beeld al eens wat minder zuiver of onscherp zijn, maar dat kan ook een professionele cameraman overkomen.

Het geringe verschil in kwaliteit hoeft daarom niet de doodsteek voor cameramannen en geluidstechnici te betekenen. Hoewel videojournalistiek duidelijk aan een sterke opmars bezig is, en die nog wel een tijd zal duren, verwacht niemand dat dit volledig ten koste zal gaan van de traditionele werkmethodes. Sterker, diverse videojournalisten zeggen uitdrukkelijk te hopen dat de volwaardige nieuwsploegen niet zullen verdwijnen, uit angst voor de kwaliteit van het nieuws. Voor grote opdrachten of in moeilijke omstandigheden blijft de traditionele manier van werken wel degelijk de beste.

Praktijkonderzoek dat we deden bevestigde dit trouwens. Tijdens een tiental uitgebreide observatie- en participatiemomenten bleek al snel dat werken als videojournalist niet altijd voor de hand ligt. Een net verkozen Miss België voor je camera krijgen én om een eerste reactie vragen is op zijn zachtst gezegd niet vanzelfsprekend. De massale persbelangstelling en de tijdsdruk maken het voor de videojournalist heel moeilijk om in zo'n situatie alles alleen te bolwerken. Een wielervedstrijd is

Een net verkozen Miss België voor je camera krijgen én om een eerste reactie vragen is op zijn zachtst gezegd niet evident.

een ander geval waarin men als *one-man-band* voor een quasi *mission impossible* staat. Als het al lukt om tijdig al het nodige materiaal te verzamelen, blijft er vaak geen tijd over om met de gepaste creativiteit een stuk te maken dat er kwalitatief bovenuit steekt.

Combinatie

Uiteraard zijn niet alle situaties zo hectisch en is de tijdsdruk niet altijd even groot. Het is op die momenten dat de driemansploeg stilaan de rol moet lossen. Vooral de klankman wordt in dat opzicht stilaan een uitstervende stoort. Alleen als het echt nog nodig is, wordt hij ingeschakeld. Hij is de eerste die wegens de krimpende budgetten sneuvelt. Bovendien hebben ook technologische verbeteringen op auditief vlak zijn rol ingeperkt. Hoe dan ook neemt het aantal situaties waarin de videojournalist de taak van de twee- of driemansploeg overneemt, almaar toe.

We kunnen er dus niet om heen: videojournalistiek zal een steeds prominentere rol gaan spelen op nieuwsredacties. De verwachting is dat dit dan wel in combinatie zal zijn met de klassieke manier van werken.

Deze hybride werkwijze lijkt een geschikt compromis. Of zoals deze videojournalist het omschrijft: "Het ene mag het andere niet uitsluiten, de auto moet toch ook niet afgeschaft worden omdat het openbaar vervoer bestaat?"

Videojournalistiek in Vlaanderen: een stand van zaken

In welke mate is de videojournalistiek geïntroduceerd in het Vlaamse medialandschap? We legden ons oor daarover te luisteren bij zowel de belangrijkste nationale zenders als de regionale omroepen.

Bij de nationale omroepen vindt de methode het moeilijkst haar intrede. Voornamelijk uit vrees voor verlies van kwaliteit, blijven de traditionele nieuwsploegen voorlopig behouden. Opvallend is wel dat bij een grote commerciële zender alle nieuwsploegen zonder klankman werken, dit "uit budgettaire overwegingen". En ook daarnaast wordt aan de traditie van de klassieke nieuwsploeg getornd. Zo sprak een hoofdredacteur zich vrij hard uit tegen videojournalistiek, maar leerde de realiteit dat zijn eigen omroep wel degelijk reportages uitzendt die door videojournalisten zijn gemaakt. Geregeld koopt men reportages van zelfstandige videojournalisten of productiehuzen die uitsluitend met videojournalisten werken.

Bij de regionale omroepen ligt de situatie heel anders. Waar er in 2004 maar twee zenders gewonnen waren voor de methode, zijn dit er vijf jaar later al vijf. Meer dan de helft van de Vlaamse regionale omroepen werkt dus volledig of grotendeels met videojournalisten. De reden ligt voor de hand: het interessante prijskaartje. De budgetten voor regionaal nieuws zijn nu eenmaal aanzienlijk lager dan die voor de grote zenders. Videojournalistiek is dan een interessante besparingsoptie.

Dat de omschakeling om budgettaire redenen gebeurt, wordt ook expliciet toegegeven. Dat videojournalistiek persoonlijkere televisie oplevert – een nochtans vaak gehoord argument van voorstanders – wordt niet geloofd. Nieuwsmakers zijn dan ook niet altijd blij met de komst van videojournalistiek. Een hoofdredacteur omschrijft het treffend: "Ik heb alles geprobeerd om de overschakeling tegen te houden, maar de beslissing wordt toch op een hoger niveau genomen. Moet ik dan ontslag nemen om mijn onvrede te tonen?"

Hoe de toekomst er voor de videojournalistiek uit ziet is niet eenvoudig in te schatten. Vast staat dat de videojournalist niet meer weg te denken is. Hoewel de keuze voor deze manier van werken weloverwogen zou moeten zijn – een positieve keuze wegens het geloof in de meerwaarde – leert de praktijk dat de financiële factor veelal doorslaggevend is. Het blijft afwachten vanaf welk punt de beperkingen van de methode haar groei zullen stuiten. (TD)

Tom Deschacht volgde in 2008-2009 de master in de Journalistiek aan de Hogeschool-Universiteit Brussel (HUB). Daar deed hij onderzoek naar videojournalistiek in Vlaanderen. Momenteel werkt hij als journalist bij Het Nieuwsblad. (info@tomdeschacht.be)

INFORMATIE WERKT SOMS OP DE ZENUWEN

Pol Deltour

We moeten vooral niet te flauw doen: journalisten hebben veiliger werk dan een bouwvakker, en leuker dan in een callcenter werken is het ook. Het belet niet dat er over de kwaliteit van het journalistieke werk vandaag wel iets te vertellen valt. Onder hoge druk moeten presteren in de moderne informatiesamenleving wrekt zich wel degelijk, zowel op de fysieke conditie als op de gemoedsrust. Ook mediamanagers moeten dat eens gaan beseffen.

De moderne communicatietechnologieën hebben leven en werken heel wat makkelijker gemaakt, laten we daar maar mee beginnen. Alleen al de fysieke voordelen zijn nauwelijks bij te houden. Zo moeten journalisten geen lange verplaatsingen meer doen om iemand aan de andere kant van de wereld te interviewen. Ook het gesleur met zware apparaten geraakt hoe langer hoe meer uit de tijd, nu telematica en informatica in steeds miniemere formaten worden geproduceerd. Dat is minstens goed voor onze veelgeplaagde ruggen. Heeft iemand zich de laatste tijd overigens nog druk moeten maken om kabels of draden? De kans is gering in deze steeds *wireless* wordende maatschappij.

Maar tegenover al dat comfort staan ook risico's en soms ronduit bewezen gevaren voor de gezondheid. Moderne journalisten zijn intussen zowat vergroeid geraakt met hun computer(s). Al dat *computer assisted reporting* mag dan wel het risico op verkeersongevallen verminderen, zonder gevaar voor de fysieke conditie is het allerminst. Ogen, handen en ruggen zijn voornamelijk slachtoffers, en ook hoofden gaan na een dag aan de desk- of laptop al eens barsten van de pijn. Zeker, ook onze voorvaders in de journalistiek kloegen al eens over zere handen wanneer ze iets te lang op weerbarstige tikmachines hun stukjes zaten te maken. Maar van RSI (*repetitive strain injuries*) was nog geen sprake, net zomin als van het abnormale risico op oogglaucoom of het *carpal tunnel syndrome*. Die fenomenen fnuiken de carrières van vele beeldschermwerkers pas sinds een paar decennia.

Intussen gsm'en en wifiën journalisten zich te pletter, en wie daar nog nooit oor- of hoofdpijn aan over gehouden heeft, mag het komen zeggen. Het blijft een van de prangendste vragen in deze nieuwe-mediatiïden: hoe zit dat nu eigenlijk met het stralingsgevaar van al ons draadloze gecommuniceer? (www.microwave.com, www.beperkdestraling.org)

Van overdrive tot burn-out

Steeds duidelijker wordt dat ook het psychische welbevinden van de *homo informaticus* averij kan oplopen. Die is een stuk minder tastbaar dan fysieke gezondheidsletsels, maar daarom – of misschien wel juist daarom – niet minder gevaarlijk.

In alle hoeken van de samenleving klinkt momenteel de klacht dat we collectief in *overdrive* zijn geraakt. Een te hoge werkdruk – vaak ook nog in combinatie met familiale verplichtingen – leidt meer dan eens tot ziekte, uitputting, stress en burn-out. Journalisten zijn allesbehalve immuun voor die ontwikkeling. Wetenschappelijk onderzoek van de Gentse Arteveldehogeschool uit 2008 leerde dat bijna één op de drie Vlaamse beroepsjournalisten ofwel last heeft van klinische burn-out ofwel een verhoogd risico erop loopt. Journalisten vormen daarmee de op twee na hoogste risicogroep, na mantelzorgers en artsen. De belangrijkste factor voor die benarde

situatie is de al te hoge werkdruk op redactievloeren.

Te veel nieuwsredacties kreunen vandaag onder een tekort aan journalisten. Maar veel werkdruk heeft ook rechtstreeks te maken met de multimediale evolutie. Talloze journalisten kregen er een pak werk bij. Van videojournalisten bijvoorbeeld wordt niet enkel goede tekst, maar ook perfect beeld en uitstekende klank verwacht. Waar de klassieke dagbladjournalist zich kon concentreren op zijn stuk voor de krant, wordt van hem nu eerst – en zo snel mogelijk – een bijdrage voor de website verwacht. Zeker wanneer die nieuwe uitdagingen onvoldoende worden begeleid door bijscholing, creëren ze nodeloos veel frustratie en stress. De Vlaamse regering trok de voorbije jaren alleszins perssteun uit voor bedrijfsopleidingen in de nieuwe technologieën. Alleen blijken verbazingwekkend weinig journalisten ook maar enig profijt te hebben gehaald uit dat beleid.

Maar misschien zit het probleem nog dieper, en heeft het gewoon te maken met de aard zelf van waar we mee bezig zijn: de informatie die we als journalist beroepshalve verwerken. Die komt in deze digitale tijden in steeds onnoemelijker hoeveelheden op ons af. Als gewone mensen al klagen van informatie-overlast, wat moeten journalisten dan zeggen? Tot voor tien jaar moesten zij op hun redacties vooral Belga en het faxapparaat in de gaten houden, vandaag komt nieuws binnengedreund via email, twitter, facebook en ontelbare newsalerts. Jaarlijks breidt het informatie-aanbod met tien procent uit, zo wees onderzoek uit. Daar zit weliswaar een megahoop rommel bij, maar soms wel degelijk ook eens iets interessants. Als journalist zal je maar niet het risico lopen dat te missen – redactiechefs houden niet van gemist nieuws. Je zou van minder last krijgen van het *emotional exhaustion syndrome*, geestelijke uitputting als gevolg van langdurige en overdreven prikkelbelasting.

Rust

Het moet gezegd: geleidelijk worden de risico's van de informatiesamenleving voor de gezondheid erkend. Het leidde her en der ook al tot sensibiliserings- en preventiecampagnes (www.gezondheid.be). Dwingende aandachtspunten daarbij zijn een aangename werkomgeving, aangepast werkmateriaal en een goede werkhouding, inclusief regelmatige en specifieke bewegingsoefeningen. Niet in het minst moet journalisten echt wel de nodige rust en ontspanning worden gegund. Dat veronderstelt van redactiemanager en hoofdredacteuren een tegennatuurlijk respect voor de werktijden die zijn bepaald in wetgeving, cao en arbeidsreglement.

Hoe dan ook blijft er nog een zeer lange weg te gaan. Geen enkel Vlaams mediahuis besteedt momenteel echt aandacht aan de kwaliteit van het journalistieke werk in het nieuwe-mediatiïdperk. Het is hoog tijd voor een kentering.

Mens achter het nieuws

DE SPREIDSTAND VAN THOMAS SIFFER

Jan Backx

"Ik heb maar één leven en ik wil me voortdurend klaarwakker houden. Mezelf verrassen en vernieuwen, daar komt het op aan. Ook mijn huidige bezigheden zijn behoorlijk eclectisch: ik ben zowel roddelbladbaas als opiniestukken-schrijver. Maar ik hou enorm van die journalistieke spreidstand. Een eerlijk, ik heb ook nooit de ambitie gehad om *Story*-hoofdredacteur te worden. Dat levert me een uiterst boeiende haat-liefde verhouding op met wat ik doe."

Thomas Siffer (45), sinds eind 2007 aan het roer van *Story*, vergast me in zijn Sanoma-kantoor op een openhartige inkijk in zijn professionele gemoed. Vermits ik nooit naar de kapper ga en in de wachtkamer van de dokter vies ben van beduimelde *boekskes*, weet ik niet veel af van *Story*. Maar Siffer is me al vaak opgevallen als moedig hoofdredacteur. Telkens de roddelpers onder vuur ligt, is hij degene die in duidingprogramma's de winkel komt verdedigen. Altijd stevig geargumenteerde, terwijl de concurrerende lieden, die de uitschuiver-van-de-dag hebben gemaakt, even stevast afwezig zijn. Siffer is bovendien de man die politici en ceo's interviewde voor de Kanaal-Z reeks *De beste stuur-lui*. Bij dat alles gaat hij er prat op dat hij in heel zijn carrière nooit één dag in loondienst is geweest. Hoofdredacteur, media-adviseur, communicatiecoach van de SPA, tv-maker, copywriter én ooit met vrouw en dochtertje drie jaar de wereld rond gezeild... Help, laat ons in dit kluwen wat chronologische structuur brengen.

Siffer: "Ik ben in Nieuwpoort geboren, in een gezin van zes kinderen. Mijn ouders waren allebei regent. De familie Siffer reisde ontzettend graag. Twee maanden per jaar toerden we met de caravan kriskras door Europa, tot in Griekenland, via de stoffige wegen van Tito's Joegoslavië. Op mijn 17de bracht een uitwisselingsproject me voor een jaartje naar de States. Mijn middelbare schooltijd werd bekroond met een dikke *buis* voor 'gedrag'. Pas op, ik had nooit gestolen of gevochten, maar ze vonden me lastig, dwars en rebels. Karaktertrekken die ik veeleer als talenten beschouw. Ik studeerde pol & soc in Gent en bestookte na mijn thesis de redactie van *Flair* met een vijf bladzijden tellende brief. Ik gaf ze de volle laag: wàt een barslecht blad! Hoofdredacteur Wiel Elbersen reageerde even origineel: ik mocht me meteen op zijn redactievloer komen bewijzen. Het was zomer 1987. Vrij snel pende ik al columns. Wiel – veel te vroeg gestorven en een monument in de bladenmakerswereld – groeide snel uit tot mijn goeroe, mentor en goede vriend. Het lef dat die man had om mij zoveel kansen te geven..."

"Als zelfstandige vond ik ook mijn weg naar radio, tv, andere bladen, het aartsmoeilijke vak van copywriter ook. Eén van mijn jobs was het herlanceren van *Menzo*, de Sanoma-tel-

die met *Ché* moest concurreren. Zes maanden de schouders onder gezet. In die periode, het was 2002, droomde ik met mijn vrouw Els Lybeer over twee puur persoonlijke projecten: een hotel beginnen in de Pyreneeën of een wereldreis met een zeilboot. Het werd het laatste. Op vrijdag stopte ik bij *Menzo* en 's zaterdags zaten we op onze boot. Drie jaar waren we onderweg. Ik gaf ons dochtertje Luna taalles, Els gaf rekenen. Allemaal netjes volgens het officiële leerprogramma. In het Australische Sydney wachtte me een leuke verrassing: op wandel in de stad zag ik op alle bushokjes de reclameslogan die ik ooit voor het Waaslandse chocolademerk Guylian had bedacht: *'Too good to give away'.*"

"En nee, ik was niet bang dat ik na drie jaar afwezigheid niet meer aan de bak zou komen in Vlaanderen. Ik heb nooit zoveel jobaanbiedingen gekregen als de eerste drie maanden na mijn terugkeer. Zo klopte ook de SPA bij me aan, ze zochten een directeur communicatie voor de partij. Ik zei eerst nee, tot ze het grote geschut in stelling brachten: Johan Vande Lanotte, Frank Beke, Freya Van den Bossche, en Patrick Janssens. Anderhalf jaar heb ik het gedaan, een fascinerende ervaring maar toch voelde ik aan dat dit de minst juiste biotoop voor mij was."

Een slagvaardig politicus zou Thomas Siffer alleszins kunnen zijn. Zo heeft de Erkenningscommissie, die waakt over het toekennen van perskaarten, hem op zijn wakkerst leren kennen. "Zij wilden absoluut mijn facturen zien, maar dat staat negens in de wet van 1963." En ook toen grote politiebaas Glenn Audenaert en VLD-politicus Geert Versnick een sigaretje wilden opsteken in een Gents restaurant, werd het de daarbij aanwezige Thomas te machtig. "Op zo'n momen-

ten stel ik vast dat ik een kruising ben tussen een missionaris en een politieagent."

Als *Story*-baas houdt hij van mensen die op zijn redactie durven tegenspreken. "Nieuwelingen met talent gooi ik graag meteen in diep water. De journalist-van-nu is volgens mij iemand die van veel markten thuis mag zijn. Is het nobele beroep werkelijk in gevaar als een persfotograaf een kiekje maakt voor de cover van een pop-cd'tje?"

Siffer noemt zichzelf een mens met een groot geweten. "De *rat race* van het opbod heeft de media in haar greep. Wij kunnen als blad dat infotainment brengt over de entertainmentindustrie niet het kneusje zijn. Ik besef ook dat we in ons métier, net zoals in de advocatuur, met dezelfde hardnekkigheid pro of contra kunnen zijn. En inderdaad, wiens brood men eet, diens woord men spreekt. Maar ik wil mezelf altijd eerlijk in de ogen kunnen kijken. Ook die dagen dat ik me verdomd goed realiseer dat het nét met de hakken over de sloot is geweest."

APPLE VOOR JOURNALISTEN

Bart Goossens

Wie in de perszaal met zijn pc-laptop al eens naast een collega met een Apple Macbook (pro) gezeten heeft, die kent het gevoel. De man of vrouw zit meestal met een grote smile naar een helder scherm met kleurrijke icoontjes te kijken. Zelden crashes. Iets doorsturen lukt zonder instellingsgedoe. De Journalist maakte een lijstje met bruikbare software voor startende Mac-journalisten.

Los van de looks, is een mac laptop vooral handiger op locatie omdat ie veel sneller weer actief is nadat je hem dichtgeklapt had. Je kunt je dus concentreren op het werk in plaats van op de instellingen. Hoewel veel functies al in de mac ingebouwd zitten, is het toch vaak even zoeken naar parallelprogramma's die je kent uit je Windows-pc. Het slechte nieuws is dat je die apps zult vinden bij verschillende kleine bedrijfjes. Het goede nieuws is dat ze meestal zeer intensief aan het programma werken, en goeie support bieden. Antivirussoftware heb je nog niet nodig, maar als er meer gebruikers komen, zal dat helaas snel veranderen.

iLife: weg met mappen en losse bestanden

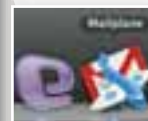
Apple bouwt zelf zijn hardware en de software, en alles werkt dus beter met elkaar samen. Je zult op een nieuwe mac geen proefversies van allerlei softwarefabrikanten tegenkomen, wél het volledige pakket iLife. Daarin zit software om podcasts te maken (*GarageBand*), beelden en video te bewerken (*iPhoto* en *iMovie*), enzovoort. De bedoeling van *iPhoto* is dat je je foto's niet zomaar, zoals vaak bij een pc, in een mapje op je harde schijf zet, maar bij het inladen van op je camera al meteen trefwoorden meegeeft, en namen plakt op de gezichten die op de foto's herkenbaar zijn. De namen zelf zitten in het centrale Adresboek. Het is het perfecte archiefsysteem voor foto's en video's die je als journalist nu soms (helaas) zelf moet maken.

E-mailen en communiceren

Het ingebouwde *Mail* is niet het ideale e-mailprogramma op de mac. Op de pc had je *Outlook* van MS-Office. Microsoft bouwde ook een versie van Office voor Mac (139 euro), maar – het moet gezegd – die versie is de hond in het kegelspel: je mac wordt er traag door, en heel veel pc-functies werden weggelaten. Toch kun je met *Entourage* meer dan met *Mail*. Ik werk bijvoorbeeld met labels voor losse mailtjes ('verwacht antwoord' of 'dit is een betaalde opdracht'). *Entourage* heeft ook een eigen adresboek en een agenda, maar een goeie raad: blijf er ver vandaan! Een goed alternatief voor *Entourage* of *Mail*, is *Mail...* met een plugin:

MailTags (\$30 -www.indev.ca). Vergeet de mappenstructuur uit *Outlook* of *Entourage* (één map voor mails van één persoon). Het is veel sneller om je mailtjes te voorzien van trefwoorden (tags). Net zoals je aan je foto's en muziek van hangt. Voordeel: je kunt nog steeds mappen (projecten) aanmaken die – automatisch – alle mailtjes bij elkaar zoeken die bepaalde trefwoorden hebben (bijvoorbeeld een map die alle mailtjes bijhoudt waar je de tags 'Wetstraat' en 'persbericht' aan toevoegde).

Er is nog een derde mailoptie voor de Mac: *Mailplane* (\$25 -mailplaneapp.com). Daarvoor moet je wel mailen via *Gmail* van Google. Na alle berichten rond schending van de privacy kun je als journalist je twijfels hebben bij Google, maar alszins: zijn online maildienst is erg gebruiksvriendelijk. Je kunt in principe alleen via de browser van je computer *Gmail* oproepen, maar *Mailplane* bouwde er dus een losstaand mac-programma rond. Extra mogelijkheden: je kunt je attachments meteen slepen naar je nieuwe mailtje, en je kunt foto's snel uit *iPhoto* toevoegen. Ook het zoekstelsel van *Gmail* werkt in *Mailplane* optimaal. Je mailarchief is ook op reis beschikbaar, als je toegang hebt tot een computer (of smartphone) met webbrowser en internetverbinding.

Synchroniseren met het web

De info die je op je computer bewaart, heb je het liefst altijd en overal bij je. Dat kan als je je info opslaat in de cloud, op het web zeg maar. De ingebouwde agenda van Apple, *iCal*, kan bijvoorbeeld erg goed synchroniseren met de online versie van Google (*Google Calendar*, zit gebundeld met *Gmail*). Op elke smartphone kun je dan je agenda raadplegen, als er internet is. Het Adresboek op je mac kun je ook online synchroniseren met *Google Adresboek* (gratis), of met Apple's *Mobile Me* (79 euro per jaar), en zo met je smartphone.

Eenzijdige Apple muizen?

Apple had vroeger slechts één muisknop, wat pc-gebruikers afschrikte. Onder een rechtermuisknop schuilen namelijk vaak menuutjes die de juiste functie op de juiste plaats aanbieden. Intussen heeft Apple ook een rechter muisknop, ook al lijkt dat niet zo op hun recentste muis, de *Magic Mouse*. Heel het muisoppervlak werkt als een aanraakgevoelig gebied. Als je aan de rechterkant drukt, dan klik je rechts. Ook het wielje is er niet meer, maar de functie wel: met één veeg van boven naar onder scroll je, en de beweging deint ook nog wat uit nadien, zodat je heel snel weer bovenaan een lang document staat.

Attachments versturen

Interessant aan *Mobile Me* is dat je ook snel grote bestanden kunt doorsturen: je sleept ze gewoon naar de *iDisk* in de Finder (cfr. Verkenner). Daarna surf je naar www.me.com, druk je een knopje *Share* in en tik je de naam van je correspondent in. Je correspondent krijgt dan een mailtje met een link waar (alleen) hij het grote bestand kan downloaden. *Dropbox.com* en *Droplr.com* doen ongeveer hetzelfde, gratis bovendien.

Taken en facturen

In *Omnifocus* (\$80 - omnigroup.com) kun je volgens het *Getting Things Done* principe taken opstellen – een idee voor een artikel bijvoorbeeld – en daarbinnen kleine taakjes of info klaarzetten die je één voor één moet afwerken. Facturen maken doe je in *Billings* (30 euro - billingsapp.com). Ook hier kun je de factuurinfo rechtstreeks uit je Adresboek halen. *Billings* is wel wat ingewikkeld om te personaliseren, maar je kunt ook aan tijdsregistratie doen. Meteen na het werk rolt de factuur met je logo uit de printer. Op de mac kun je trouwens altijd pdf's maken zonder extra software. Handig als je je facturen via e-mail mag versturen.

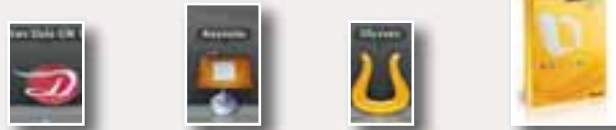
Surfen

Surfen doe je op de mac met *Safari* of *Firefox*. Voor beide browsers installeer je het best enkele plug-ins. Zo heb je *Flip4Mac WMV* en *Perian* nodig (intikken in Google) om filmpjes te bekijken en naar online radio te luisteren. *Xmarks.com* biedt dan weer een plug-in waarmee je bookmarks synchroniseert met je eigen andere computers. Ook via *delicio.us* kun je dat, en even goed kun je dan een deel van je favoriete webpagina's delen met je collega's (ahum). Met *1Password* (\$40 - agilewebsolutions.com) kun je wachtwoorden aanmaken en veilig bewaren. Je kunt dan eindelijk die slechte gewoonte afleren om op elke site hetzelfde wachtwoord te gebruiken...

Office

Om teksten te schrijven zou je *iWork* van Apple kunnen kopen (79 euro - apple.be). Vooral het programma om presentaties te maken, *Keynote*, is beter dan *Powerpoint*. Voor tekstverwerking en rekenbladen moet je nog steeds terecht bij Microsoft Office. *Word* en *Excel* voor mac zijn beter gebouwd dan *Entourage*. In *Word* voor mac zit zelfs een systeem om notities te typen tijdens een interview, terwijl je de audio mee opneemt in een mp3. Zit je in *Word* voortdurend te knoeien met stijlen en lettertypes, terwijl je uitgever toch maar tekst zonder opmaak wil? Dan moet je *Ulysses* eens uittesten (45

euro - the-soulmen.com). Voor jezelf kun je met codes en kleuren aangeven wat de betekenis is van een paragraaf: een titel, een kaderstukje, een quote, enzovoort. Noem *Ulysses* gerust de *iPhoto* of *iTunes* voor schrijvers. Ons viel het op dat we veel geconcentreerder aan een tekst werkten.

Woordenboek

Lang heeft Van Dale alleen maar elektronische (vertaal) woordenboeken voor Windows gemaakt, maar sinds versie 5 werken ze ook op mac (198 euro - vandale.nl). Heel handig: er staat een zwart vierkantje op je scherm waarnaar je een woord (uit *Word*, uit een pdf,...) kunt slepen om het te laten vertalen of verklaren. Vooral de vele uitdrukkingen en idiomen zijn bruikbaar in ons vak.

Backups maken

Een mac maakt automatisch om het uur een backup zodra je *TimeMachine* (ingebouwd) hebt ingesteld. Toch is het een goed idee om ook *SuperDuper* aan te schaffen (\$28 - shirt-pocket.com). Daarmee maak je op een externe harde schijf een exacte kopie van je computer. Als je computer middenin een werkdag crasht (dat kan ook bij mac!), dan plug je de externe schijf in, en kun je van op die externe schijf gewoon weer opstarten en verderwerken.

Terug naar pc?

Wil je toch nog gillend weglopen van je nieuwe mac? Met *VMWare Fusion* (62 euro - vmware.com) of *Parallels* (70 euro - parallels.com) kun je een virtuele pc binnen je mac creëren. Dat is vooral handig als je een programmaatje hebt op je pc waar je aan gehecht bent. Dankzij die virtuele pc kun je het gewoon mee tussen de andere mac-programma's gebruiken. Let wel: een virtuele pc vertraagt je mac enigszins, en je bent een dagje zoet met het installeren van Windows. Toch maar beter een radicale keuze maken dus: pc of mac!

Hoe installeer je programma's op de mac?

Op de pc werk je altijd met een installatiebestand, 'setup' bijvoorbeeld, als je een nieuw programma installeert. Nadien volg je de instructies op het scherm. Bij mac is er ook een installatiebestand waarop je dubbelklikt. Vervolgens lijkt het in de Finder (de Verkenner op de mac) alsof je een usb-geheugenstick in je toestel hebt gestopt. Op die virtuele stick staat dan een bestandje dat je eenvoudigweg naar de map *Programma's* moet slepen. Daarna is je nieuwe programma klaar voor gebruik. Het oorspronkelijke installatiebestand kan je naar de *Prullenmand* slepen. Eventueel kun je het nieuwe icoontje naar je dock (onderaan) slepen als je het programma vaak nodig zult hebben.

Cathy Galle:

‘Werken voor *De Morgen* was meer

Voor het allereerste stuk dat Cathy Galle (36) ooit schreef, stuurde haar chef bij *Het Volk* haar naar de Muide in Gent. “Een gezin woonde daar in een huis met zicht op de kade. Zes maanden stond een oplegger van een vrachtwagen voor hun venster geparkeerd. Heel hun uitzicht versperd en de woonkamer donker! Meer dan drie uur luisterde ik naar hun levensverhaal. Terug op de redactie vroeg ik wat ik daar mee moest aanvangen. *Schrappen wat niet over de oplegger gaat.*”

Voor ze in september 2008 docent journalistiek werd aan de Arteveldehogeschool in Gent, werkte Cathy Galle als journalist voor *De Morgen*. En voor ze daar in juli 1998 als freelancer begon, had ze drie jaar achter de kiezen als freelance-reporter voor *Het Volk*. “Toen ik als regioreporter in Gent begon, zei mijn mentor: *Fiets door de stad en noteer alles wat je opvalt.* Ik was pas van Kortrijk naar Gent verhuisd en kende er niets. Tijdens mijn studies communicatiemanagement optie pers aan het HIBO in Gent had ik niet geleerd als journalist te werken. De job van regiofreelancer bleek perfect om de stiel te leren.”

In de zomer van 1996 maakt België kennis met Marc Dutroux. “Ook op de redactie van *Het Volk* was het ineens alle hens aan dek. Ik werd bij de nationale redactie gevoegd. Als freelancer ging ik met de familie van Laetitia Delhez praten. Ik interviewde de ouders van Julie en Mélissa en bracht verslag uit van de begrafenis van de kinderen. Freelancen voor de regio betekende hard werken en veel stukken schrijven voor bitter weinig geld. De verhuizing naar nationaal was een verbetering in financieel opzicht, maar ik werkte er niet minder om. Noem een manier waarop je kunt freelancen en ik heb het gedaan. Van vakjes kleuren op een stempelkaart voor een gewerkte dag, tot freelancen in combinatie met een vaste job bij een vzw. In november 1999, een jaar nadat ik er als freelancer begon, kwam ik vast in dienst bij *De Morgen*. Dat bracht zoveel rust dat ik er de rest bij nam.”

En de rest bleek nogal wat. De redactie in de Brogniezstraat was, op zijn zachtst gezegd, een bijzondere biotoop. “Toen ik bij *De Morgen* begon, gaf een collega me een gouden raad: *Bemoei je nooit met vetes. En stel je zo discreet mogelijk op.* De gang van de redactie verdeelde de krant: links de politieke redactie, rechts de redactie binnenland. Ik zat rechts. Aan de linkerkant kende ik een paar mensen uit mijn tijd bij *Het Volk*. Dat ik met hen praatte, werd mij niet in dank

afgenomen door sommigen aan mijn kant van de gang. De scheiding was fysiek en in de hoofden. Ik sluit van nature uit compromissen. Dat hield bij *De Morgen* vaak in: zwijgen. Was iemand boertig? Niet reageren. Vooral niet emotioneel worden. Ik kon thuis wel tranen laten, maar op de redactie zag je me niet snel aangedaan.”

Tien jaar lang pende Cathy Galle haar initialen *CG* onder stukken in *De Morgen*. “Ik kreeg de kans te doen wat ik echt wilde: journalist zijn, nieuws zoeken. ‘s Ochtends vertrok ik om acht uur, half negen naar Brussel. ‘s Avonds was ik om acht uur, half negen thuis in Gent. Ik werkte graag hard. Weekendwerk en laat werk waren nooit een punt tussen mijn

(Foto Katrjn Van Giel)

partner en ik. Klaas had ook zijn bezigheden en toen hadden we Janne (7) en Mare (4,5) nog niet. Toen ik op de redactie rondliep met een dikke buik, vroeg ik me af waar ik mee

dan een job'

bezig was. In mei 2003 begon ik vier vijfden te werken."

"Als journalist moest ik het niet hebben van mijn literaire kunnen. Ik was een nieuwsgager. Ooit kwam ik in Mechelen terecht bij een Marokkaanse moeder. Haar kinderen waren door de vader ontvoerd naar Marokko. Parentale ontvoeringen waren als begrip nog onbekend. Uiteindelijk richtte het ministerie van Justitie een dienst op die zich met het fenomeen bezighield. En die vrouw kreeg haar kinderen terug. Ik wil niet beweren dat het de verdienste van mijn werk is, maar je krijgt wel het gevoel dat je hebt bijgedragen tot een oplossing."

Is Cathy Galle alleen gebeten om te weten? Of ook om van de wereld een betere plaats te maken? "Ik vrees het. (lacht) Dat is voor mij altijd een drijfveer geweest. Het liefst spit ik een onderwerp helemaal uit. Als mensen ergens de dupe van worden, stel ik dat aan de kaak. Noem dat gerust mijn specialiteit. Tot ik over het Balkansyndroom schreef en ik voor ik het wist werd geacht alles over het leger te weten. Op de redactie had ik na verloop van tijd de vrijheid om mijn thema's min of meer vrij te kiezen."

Daar kwam een einde aan toen nieuwe bazen nieuwe wetten binnenbrachten op de redactie aan de Arduinkaai. "De problematiek rond gesloten centra voor uitgeprocedeerde asielzoekers was een van mijn thema's. Ik had snel door dat de nieuwe hoofdredactie er niet warm voor liep. Op zeker moment kondigde het hoofd van de Dienst Vreemdelingenzaken de bouw van een speciaal gesloten centrum aan. Als de probleemgevallen niet langer in de gewone gesloten centra zaten, kon de rust daar weerkeren. Op de redactie ontstond een discussie over de nieuwswaarde van het onderwerp. Klaus Van Isacker, de nieuwe hoofdredacteur, wilde het niet laten verschijnen wegens oninteressant. Dat weekend stortte in Moorsele een ULM neer. De piloot overleefde het ongeluk niet. Dat vond hij voorpaginanieuws. Tussen Van Isacker en mij ontstond een fundamentele discussie: *wat is nieuws?* Ik dacht: hier klopt iets niet. Natuurlijk is een ULM die neerstort nieuws. De vraag is of het nieuws is voor de voorpagina van *De Morgen*. Jarenlang werkten we volgens de wetenschap dat harde feiten 's avonds al op het televisiejournaal of radionieuws zitten. 's Anderendaags wil een lezer duiding of achtergrond. Heeft het zin om de pure feiten de dag erop groot uit te smeren op de voorpagina van de krant? Het fundamenteel verschil in visie zat diep. Klaus zei toen, en daar had hij gelijk in: *Als jij het op jouw manier wilt doen, moet je ervoor zorgen dat je hoofdredacteur wordt*. Van mij werd niet langer het journalistieke werk verwacht waarmee ik me associeerde. Ik kon alleen opstappen. En dat heb ik ook gedaan."

'Misschien hadden we op de redactie eerder moeten ingrijpen. Alleen had ik onder Rudy Collier nog niet het gevoel: het gaat hier allemaal naar de knoppen. Dat gevoel had ik wel onder Klaus Van Isacker.'

Zat die nieuwe stijl van *De Morgen* er al aan te komen sinds de overname van de krant door De Persgroep? "Heel goede vraag. Ik denk van wel. Alleen hebben we het misschien niet willen zien. Toen ik uitlegde waarom ik wegging, waren velen op de redactie nog niet overtuigd dat er fundamentele verschillen in journalistieke visie groeiden. Ik heb het er nog altijd erg moeilijk mee dat het bij *De Morgen*, en in de media in het algemeen, journalistiek de verkeerde kant op gaat. De visie op nieuws waar ik me niet kon in vinden, kristalliseerde uit onder Van Isacker. Uiteraard had ik er vroeger een probleem mee als iemand naar *De Morgen* verwees als *De Fabeltjeskrant*. Iedereen heeft een visie op journalistiek. De journalistiek waar ik voor sta en ga, brengt iets teweeg bij mensen. Of doet een poging tot. Vóór mijn tijd wilde *De Morgen* nog veel meer de wereld verbeteren. Journalisten die dat meegemaakt hebben, noemen dat 'de gouden jaren'. Maar je moet realistisch zijn. Wat ze vaak lijken te vergeten, is dat de krant toen financieel niet overleefde."

"Een krant maken, is een evenwichtsoefening tussen een journalistiek degelijke visie en een verkoopbaar product. Toen Rudy Collier hoofdredacteur was, zag je al een evolutie naar meer commercialisering. Ik heb geen probleem met sexy nieuws. Het hangt ervan af in welke verhouding het staat tot de hele krant. Collier populariseerde een aantal zaken. Bepaalde kernthema's, waar *De Morgen* altijd voor gestaan heeft, bleven behouden. Misschien hadden we op de redactie eerder moeten ingrijpen. Alleen had ik onder Collier nog niet het gevoel: *het gaat hier allemaal naar de knoppen*. Dat gevoel had ik wel onder Klaus Van Isacker. Omdat de verhoudingen zoek waren. Vooral de verhouding tussen een krant aantrekkelijk maken en de journalistieke aanpak. Ik vrees dat ik me lang illusies heb gemaakt. Het enige waar het blijkbaar nog om gaat, is lezersaantallen."

"Werken voor *De Morgen* was meer dan een job. Het was een manier van leven. Tien jaar heb ik dat met hart en ziel gedaan. Als bij wonder bood zich een nieuwe kans aan. Dat gaat vaak zo. Mijn studenten journalistiek moedig ik aan. Ik ben ervan overtuigd dat er een publiek is voor kritische kwaliteitsjournalistiek. Als ik naar *Apache* kijk, de nieuwe naam voor het initiatief van ex-collega's van *De Morgen*, ben ik optimistisch. Er komt een tegenbeweging op gang. Dat neemt niet weg dat ik met een dubbel gevoel zit wanneer ik studenten de opdracht geef een kritisch achtergrondinterview voor te bereiden. Heeft het zin jongeren een journalistieke vorm aan te leren die steeds minder wordt gehanteerd? Moeten we ze dan echt alleen persberichten leren bewerken? Als freelancer schrijf ik nu voor *Knack* wanneer ik zin heb om te schrijven over thema's die me interesseren. Zo simpel kan het leven zijn."

Katrijn Van Giel portretteerde Cathy Galle 'Fotograferen vergelijk ik met topsport'

"Een sterke foto maken, is geen kwestie van *klik klak*. Na sommige opdrachten ben ik geestelijk en fysiek uitgeput. Ik geef me helemaal wanneer ik met mijn camera voor iemand sta. Daarom aanvaard ik dikwijls niet meer dan één opdracht per dag."

In 2003, een jaar voor ze afstudeerde, publiceerde Katrijn Van Giel (27) haar eerste foto in *De Standaard*. De kans had ze, naar eigen zeggen, niet aan haar opleiding te danken. "Ik dacht: als ik hier afstudeer, word ik nooit fotograaf. We werden niet eens geacht stage te lopen. Ik stuurde mijn portfolio naar *De Standaard* toen ik aan de slag kon in een Italiaanse fotostudio. Toen ze van *De Standaard* belden, klonk het: *Kom naar ons. Als je wil, spreken we wel Italiaans.* (lacht)

Met haar diploma op zak werd de fotografe freelancer in bijberoep. "Drie dagen per week was ik negen maanden lang aan de slag als poetsvrouw. In het weekend werkte ik bij een traiteur. Tussendoor ging ik mijn werk overal voorstellen. Naarmate de opdrachten binnenliepen, bouwde ik het poetswerk af. Volgens anderen zijn portretten mijn specialiteit. Ik dompel me nochtans zeer graag onder in reportagewerk. Maar hoe meer

portretten ik doe, hoe meer men mij vraagt voor dat soort opdrachten."

"Fotograferen vergelijk ik met topsport. Ik werk heel gefocust. Het gebeurde al dat ik een verschrikkelijke persoon moest fotograferen en daar achteraf letterlijk niet goed van was. Ik ben een gevoelsmens. Misschien soms wat té. Mensen zijn het mooist in hun imperfectie. Politici, bijvoorbeeld, ton ik liefst op een kwetsbare manier. Alleen gaan zij met de meeste ervaring meestal in een pose staan waarvan ze weten dat hij werkt. Dan staan ze daar weer... met één hand in hun jaszak. Die perfectie doet me niets."

Zowel in 2007 als 2008 won Katrijn Van Giel een Nikon Press Photo Award voor een portret van haar hand. "Als fotograaf ben je aanwezig, maar ook niet. Soms zet ik letterlijk en figuurlijk een stap achteruit. Omdat een foto-toestel zo bedreigend kan overkomen, werk ik zonder grote camera of grote lenzen. Nog elke dag voel ik me vereerd wanneer ik er bij mag zijn om bijzondere mensen te ontmoeten en gebeurtenissen vast te leggen. Ooit hoorde ik iemand op de radio beweren dat hij de mooiste job van de wereld had. En ik dacht: dat is niet waar, ik heb die." (KBr)

(Foto's Katrijn Van Giel)

Beslissing over de klacht van mevrouw Annemie Serlippens, persmagistraat van het parket in Gent, tegen *Het Laatste Nieuws*

Met een brief van 31 juli 2009 dient mevrouw Annemie Serlippens, persmagistraat van het parket van Gent, klacht in naar aanleiding van een artikel dat op 30 juli 2009 is gepubliceerd in *Het Laatste Nieuws*. (...)

DE FEITEN

Op woensdag 29 juli 2009 werd in Gent de wagen aangehouden die op 23 juli was gekaapt door drie gedetineerden die eerder die dag per helikopter waren ontsnapt uit de gevangenis van Brugge. Rond 18 uur werd klaagster, die woordvoerder is van het parket van Gent, telefonisch gecontacteerd door een medewerker van het persbureau Verbeke, die om bevestiging vroeg van het feit dat het vluchtvoertuig in Gent was aangetroffen. Nadat klaagster contact had opgenomen met de onderzoeksrechter in Brugge, werd besloten om in het belang van het onderzoek geen informatie vrij te geven. Rond 20 uur heeft klaagster de medewerker van persbureau Verbeke teruggebeld, met de vraag om tijdelijk geen gebruik te maken van de informatie, en met de mededeling dat het embargo gold voor de hele pers. In weerwil van deze mededeling heeft *Het Laatste Nieuws* in zijn editie van donderdag 30 juli 2009 melding gemaakt van het aantreffen van de vluchtauto.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagster betoogt dat het in het belang van het onderzoek noodzakelijk was om de informatie over de vluchtauto een tijdlang in te houden. Het ging immers om drie gedetineerden, van wie er minstens één als zeer gevaarlijk kan worden omschreven, en het kon niet de bedoeling zijn dat zij via de pers voortdurend op de hoogte werden gehouden over de stand van zaken van het onderzoek. Klaagster heeft dit in haar telefoongesprek met de medewerker van het persbureau Verbeke duidelijk aangegeven, en ze heeft dus gemotiveerd waarom een embargo in acht diende te worden genomen tot de maandag nadien. De persmedewerker heeft geen bedenkingen gemaakt en heeft gezegd dat hij de informatie zou doorgeven aan *Het Laatste Nieuws*. Klaagster vond het niet opportuun om een algemeen embargo af te kondigen via Belga, omdat ze ervan uitging dat geen enkele medium dergelijke informatie zou brengen zonder eerst contact op te nemen met de woordvoerder van het parket of de politie, die allen op de hoogte waren van het embargo. Aangezien klaagster daarop geen telefoon meer ontving, noch van *Het Laatste Nieuws* noch van een andere redactie, meende ze dat het embargo niet ter discussie stond. Groot was dan ook haar verwondering toen ze de ochtend nadien werd opgebeld door de radioredactie en ze vernam dat *Het Laatste Nieuws* het aantreffen van de vluchtauto had gemeld op zijn voorpagina. Zij heeft daarop getelefoneerd met hoofdredacteur Daenen van de krant, die haar meedeelde dat hij in overleg met enkele ervaren collega's besloten had om de informatie toch te publiceren. Klaagster benadrukt dat zij in het verleden nooit problemen heeft gehad met embargo's, en ze vraagt meer duidelijkheid naar aanleiding van

dit incident. Zij betoogt dat zij toepassing heeft gemaakt van de *Gezamenlijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende de informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke autoriteiten en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek* van 30 april 1999.

Namens *Het Laatste Nieuws* betoogt hoofd redactiebeheer Raymond De Craecker dat een embargo in wezen neerkomt op een afspraak, en dit zowel volgens de *Gezamenlijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal* als volgens de Richtlijn hierover van de Raad voor de Journalistiek (zie *RvdJ, 2003-10, Embargorichtlijn, 10 juli 2003*). De vraag van klaagster betrof echter een eenzijdig verzoek om de informatie een tijdlang in te houden. Volgens de Embargorichtlijn kan de pers slechts in uitzonderlijke omstandigheden een dergelijk verzoek honoreren, en dit (1) wanneer het nieuws nog moet ontstaan of het uitstel noodzakelijk is voor de goede verwerking van het nieuws, ofwel (2) wanneer het leven of de gezondheid van mensen op het spel staat of, zeer uitzonderlijk, om de opheldering van zware misdrijven niet in het gedrang te brengen. Volgens *Het Laatste Nieuws* voldeed het verzoek van de persmagistraat van het parket van Gent niet aan deze voorwaarden. De Craecker wijst er ook op dat de informatie over het aantreffen van de vluchtauto niet van het parket afkomstig was, en dat het een publiek feit was, waarvan talrijke mensen getuige waren. Het is dan ook onrealistisch om te verwachten dat dit nieuws dagenlang stil zou kunnen worden gehouden. *Het Laatste Nieuws* voert nog aan dat niet alleen zij, maar ook andere media, op 30 juli 2009 hebben bericht over het aantreffen van de vluchtauto.

BESLISSING

Uit het verloop van de gebeurtenissen blijkt dat de vraag van de persmagistraat van het parket van Gent niet kan worden beschouwd als een embargo, zoals omschreven zowel in de *Gezamenlijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal* als in de Embargorichtlijn van de Raad voor de Journalistiek. In wezen is het embargo immers een afspraak, en enkel in uitzonderlijke omstandigheden kan er sprake zijn van het naleven door de pers van een eenzijdig verzoek tot tijdelijk inhouden van de informatie. Van dergelijke uitzonderlijke omstandigheden was in deze zaak echter geen sprake.

De klacht is daarom ongegrond.
Brussel, 11 maart 2010

De Raad voor de Journalistiek stelt vast dat er geregeld problemen rijzen rond de interpretatie en de toepassing van embargo's. Om tot betere afspraken te komen, lijkt het aangewezen om hierover een dialoog aan te gaan met de gerechtelijke overheid. De Raad voor de Journalistiek houdt zich hiervoor ter beschikking.

Beslissing over de klacht van de heer Jan Dockx tegen *Test Gezondheid*

Met een brief van 12 september 2009 dient Jan Dockx klacht in tegen *Test Gezondheid*. Aanleiding is het artikel dat gepubliceerd is in het nummer van augustus/september 2009 onder de titel 'Te vaak onnodig voorgeschreven'. (...)

Klager is in persoon verschenen, vergezeld door Gino Verleye, hoogleraar statistiek aan de UGent, en door Pascal Selleslagh, adjunct-hoofdredacteur van de *Artsenkrant*. Namens *Test Gezondheid* verschenen Joost Vandenbroucke, manager food & health, Anouk Van Laere, project officer health, en Annelies Driesen, project officer health.

DE FEITEN

In het nummer augustus/september van *Test Gezondheid* wordt een artikel gepubliceerd over het voorschrijfgedrag van Belgische huisartsen. Het artikel is gebaseerd op de resultaten van een steekproef, waarbij onderzoekers met een klacht over keelpijn 103 huisartsen hebben bezocht. Op grond van de steekproef komen de auteurs van het artikel tot de conclusie dat veel artsen te snel en onnodig antibiotica voorschrijven en dat de prijs van de consultatie sterk uiteenloopt.

Op 6 augustus 2009 stuurt klager, die zelf geneesheer is, een lijst met vragen over de gebruikte onderzoeksmethode naar Anouk Van Laere, project officer van *Test Aankoop*. Anouk Van Laere antwoordt hierop met een uitvoerige brief aan klager van 3 september 2009. Daarop dient Jan Dockx klacht in bij de Raad voor de Journalistiek.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager betoogt vooreerst dat *Test Gezondheid* niet over de wetenschappelijke kwalificaties beschikt om een dergelijk onderzoek over het voorschrijfgedrag van artsen uit te voeren. Uit de beperkte steekproef, die is uitgevoerd bij 103 artsen, worden conclusies getrokken voor de hele beroepsgroep van 18.000 huisartsen, zodat de lezer de indruk krijgt dat er in 40 % van de gevallen van keelpijn antibiotica wordt voorgeschreven. Deze conclusie is beledigend voor de hele beroepsgroep van de artsen. Klager beschikt over onderzoeksgegevens, gebaseerd op 5000 patiëntenmeldingen van keelpijn bij huisartsenwachtposten, waaruit blijkt dat er in 20 % van de gevallen antibiotica wordt voorgeschreven. Dat resultaat verschilt dus aanzienlijk van het resultaat van de steekproef die *Test Gezondheid* heeft uitgevoerd. Professor statistiek Verleye bevestigt op de hoorzitting dat het wetenschappelijk onverantwoord is om de resultaten van de beperkte steekproef te extrapoleren naar de hele groep. Hij vindt het artikel ongeschikt voor publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift. Klager betoogt ook dat het fout is geweest van *Test Gezondheid* om de naam en het adres van de bezochte artsen te vermelden bij het artikel. Voor klager komt dit neer op een vorm van *shaming* – iemand op een lijst opnemen waarbij de vermelding bewust negatief gekleurd is. Klager meent dat dit een inbreuk uitmaakt op de vertrouwelijkheid van de arts-patiëntrelatie en dat het zelfs

een mogelijk veiligheidsrisico inhoudt, omdat patiënten op die manier te weten komen wie er gemakkelijk voorschrijft.

Test Gezondheid werpt in de eerste plaats de vraag op of de Raad voor de Journalistiek bevoegd is om de klacht te behandelen. De bezwaren van klager betreffen immers het wetenschappelijke en niet het journalistieke aspect van het betwiste artikel. *Test Gezondheid* vraagt zich ook af of klager een persoonlijk belang heeft bij de zaak, aangezien hij niet werd genoemd in het artikel.

Wat de grond van de klacht betreft, is *Test Gezondheid* van mening dat het beperkte onderzoek heeft aangetoond dat er nog altijd een probleem bestaat inzake voorschrijfgedrag. Het onderzoek is gebaseerd op de *simulated patient* methode, die internationaal is erkend. In tegenstelling tot wat klager beweert, worden in het artikel de resultaten van de steekproef niet naar de hele beroepsgroep geëxtrapoléerd, en wordt er duidelijk aangegeven dat de resultaten handelen over de groep van de bezochte artsen. Vandaar trouwens dat ervoor geopteerd is om de naam van de bezochte artsen naast het artikel te vermelden. Overigens wordt bij de publicatie van onderzoeken van de consumentenvereniging altijd de naam van de bezochte instellingen of ondernemers vermeld. Er is geen reden om van die praktijk af te wijken nu het om een onderzoek bij artsen gaat. In 2007 heeft de rechtbank van Brussel de consumentenvereniging trouwens in het gelijk gesteld met betrekking tot een vergelijkbaar onderzoek dat bij advocaten was uitgevoerd. De rechtbank stelde het informatiebelang van de consument voorop en bepaalde dat het gebruik van schijnclënten en de publicatie van de onderzoeksresultaten principieel geoorloofd zijn.

BESLISSING

Over de voorafgaande vragen van *Test Gezondheid*

De Raad voor de Journalistiek is niet bevoegd om een beoordeling te geven over de statistische relevantie van het onderzoek dat is uitgevoerd door *Test Gezondheid*. De Raad moet zich daarentegen wel uitspreken over de vraag of het artikel waarin verslag wordt uitgebracht over het onderzoek, beantwoordt aan de regels van de journalistieke beroepsethiek. Het staat overigens vast dat Jan Dockx als huisarts en als voorzitter van een huisartsenvereniging een persoonlijk belang kan aanvoeren bij de klacht, zodat de klacht ontvankelijk is.

Over de grond van de klacht

In het artikel wordt aangegeven welke onderzoeksmethode er is gebruikt, zodat het voor de lezer duidelijk is dat het om een beperkte steekproef gaat, die is uitgevoerd bij 103 huisartsen. Het onderzoek heeft betrekking op de beroepsuitoefening van de betrokken artsen, en het publiek heeft het recht om van deze gegevens op de hoogte te worden gebracht. Door de bekendmaking van de bezochte artsen blijkt dat het onderzoek een beperkt karakter heeft en dat niet de hele beroepsgroep wordt geviséerd. Dat de naam van de bezochte artsen en het resultaat van de consultatie vermeld worden bij het artikel, maakt bijgevolg geen journalistieke fout uit. In meerdere passages van

het artikel wordt aangegeven dat de bevindingen betrekking hebben op onderzochte artsen: '... de grote meerderheid van de bezochte artsen ...', '... alle bezochte huisartsen ...', '... bijna de helft van de geraadpleegde artsen ...', enzovoort. Weliswaar heeft de aanhef van het artikel het over 'bijna vier op tien artsen', maar dit betreft een veralgemenende passage in de inleiding, die door de rest van het artikel correct gekaderd wordt.

De Raad voor de Journalistiek stelt dan ook vast dat het artikel geen inbreuk uitmaakt op de journalistieke beroepsethiek.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond
Brussel, 11 maart 2010

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van *Test Aankoop* tegen de heer Jan Dockx

Met een brief van 3 november 2009 dienen Dominique Henneton, Annelies Driessen en Anouk Van Laere namens *Test Aankoop* klacht in tegen Jan Dockx. Aanleiding is een artikel onder de titel 'Test-Aankoop te kort door de bocht na slecht onderzoek' van Dockx, dat gepubliceerd werd in de *Artsenkrant* van 6 oktober 2009. (...)

tegen hij in zijn artikel heeft gereageerd, gebaseerd was op een onderzoek dat wetenschappelijk onverantwoord was. Hij heeft daarover een reeks vragen gesteld aan de consumentenvereniging, waarop hij geen bevredigend antwoord heeft ontvangen. Vandaar dat hij een kritisch artikel heeft geschreven in de *Artsenkrant*. Adjunct-hoofdredacteur van de *Artsenkrant* Pascal Selleslagh voegt hieraan toe dat het artikel van Dockx ironisch bedoeld is, en dat het een commentaar is op het onderzoek dat *Test Gezondheid* eerder heeft gepubliceerd.

DE FEITEN

In het nummer augustus/september van *Test Gezondheid* wordt een artikel gepubliceerd over het voorschrijfgedrag van Belgische huisartsen. Het artikel is gebaseerd op een steekproef, waarbij onderzoekers met een klacht over keelpijn 103 huisartsen hebben bezocht. Op basis van de steekproef komen de auteurs van het artikel tot de conclusie dat veel artsen te snel en onnodig antibiotica voorschrijven en dat de prijs van de consultatie sterk uiteenloopt.

Op 6 augustus 2009 publiceert Jan Dockx, die zelf geneesheer is, een kritisch artikel in de *Artsenkrant*. Daarin neemt hij de onderzoeksmethode scherp op de korrel. Daarop dient *Test Aankoop* klacht in tegen Dockx bij de Raad voor de Journalistiek.

(Foto Filip De Smet/PhotoNews)

BESLISSING

De Raad voor de Journalistiek stelt vast dat het artikel 'Test-Aankoop te kort door de bocht na slecht onderzoek' een commentaarstuk is en geen feitelijke berichtgeving uitmaakt.

Aan de schrijver van een column of een andere opiniebijdrage komt een grote mate van vrijheid toe om zijn of haar mening te geven en om conclusies te trekken uit door hem of haar gepresenteerde feiten. Overdrijving en eenzijdige belichting

behoren daarbij tot de gebruikelijke stijlmiddelen. De auteur van een column of een andere opiniebijdrage geniet ook een ruime mate van vrijheid om feiten te kwalificeren en van een eigen interpretatie te voorzien (Zie: RvdJ 2004-04, Standaert t/ Desmet, 13 mei 2004, RvdJ 2004-07, Catherine t/ Doornaert, 9 december 2004, RvdJ 2007-09, Devriendt, De Loof en Cambien t/ Vandeweghe, 15 maart 2007 en RvdJ 2009-11, Club Brugge t/ Het Laatste Nieuws, 10 september 2009).

Voor de lezer dient wel duidelijk aangegeven te worden dat het om een commentariërende bijdrage gaat, en niet om feitelijke verslaggeving. Artikel 3 van de Code van journalistieke beginselen bepaalt immers: 'Het onderscheid tussen de weergave van de feiten en de commentaren moet duidelijk merkbaar zijn'.

Het betwiste artikel beantwoordt aan deze voorwaarde, aangezien het geplaatst werd onder de titel 'column'.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.
Brussel, 11 maart 2010

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Test Aankoop is van mening dat Jan Dockx in het artikel dat gepubliceerd werd in de *Artsenkrant* een reeks insinuaties en onwaarheden heeft geschreven waardoor hij de objectiviteit van de onderzoekers en de gebruikte onderzoeksmethode in twijfel heeft getrokken. Dockx heeft ook enkele medewerkers persoonlijk aangevallen, zodat zijn beweringen lasterlijk zijn. Dockx heeft daarbij misbruik gemaakt van de brief die Anouk Van Laere hem heeft gestuurd, in antwoord op een reeks vragen die Dockx haar na publicatie van de onderzoeksresultaten in *Test Gezondheid* had gesteld. *Test Aankoop* vindt dan ook dat Dockx een aantal inbreuken heeft gepleegd op de journalistieke beroepsethiek, die vereist dat een journalist de waarheid eerbiedigt en dat hij zich niet overgeeft aan laster, eerroof en beschuldigingen zonder grond.

Jan Dockx betoogt dat het artikel in *Test Gezondheid*, waar-

De deadline voorbij

ET DIEU CRÉA LA JOURNALISTE...

**Een estafettecolumn van
Mie Van der Auwera, hoofdredactrice *Flair***

Leren jasje, jeansbroek, stoere boots. Type 1. Kortgeknipt kopje, zwart uniform, platte schoenen. Type 2. Gekke kleren- en kleurencombinatie, felle accessoires, opvallende pumps. Type 3. Duur, duur, duur. Type quatre.

Als de dresscode niet doorslaggevend is, dan herken je een vrouwelijke journalist ook wel aan haar peilende blik, verbeteren trek rond de mond, zweem van vermoeidheid (die dodelijke deadlines). En aan de handtas. Daar rollen balpennen uit.

Je hoort haar *en plus*, ze is voorzien van een duidelijke mening. Op straat, aan tafel, op kantoor, voor de spiegel en in bed. Ja, zelfs in haar slaap.

Oké, ze is soms wat vermoeiend, ik geef het toe. Een beetje betweterig, dat ook. Maar toch, als God een vrouw was, ging

ze ongetwijfeld in haar jonge jaren als journalist door het leven. Type 2 vermoed ik. Om dan, gewoon, op een dag, *out of the blue*, de wereld te scheppen. Dat heeft ze na uitgebreide research immers bedacht. Dat ze het allemaal maar beter zelf doet, wil het goed zijn.

Ah, u begint het te vermoeden. Mijn mening is subjectief. Had ik al gezegd dat ik werk op de *Flair*redactie? Daar waar mannelijke bezoekers geveinsd gevreesd vragen of dit nu het hol van de leeuw is.

Terug naar die vrouwelijke journalisten. Elegant vervolledigen ze mijn leven. Ze bieden me informatie, brengen me op ideeën, laten me van mening veranderen (of net niet) en toveren zo nu en dan een glimlach op mijn gezicht. Want natuurlijk zijn deze wonderlijke wezens gezegend met een scherp gevoel voor humor. Uiteraard.

Maar misschien is mijn blik wat *gekleurd*. Wanneer je drie vierde van je leven doorbrengt op een werkvloer waar frivoliteit is toegestaan – roze mag er, en vrouwelijkheid ook, vooral van het type 3 – kan dat wel gebeuren.

Voordat u neus-wenkbrauw-oog-ophalend doorbladert: zo'n omgeving die zoemt en gonst van vrouwelijke journaillie is oprecht fijn. En nee, door het gangpad gutst geen gif.

Desalniettemin waagt weinig man zich professioneel in het midden van zoveel vrouwelijkheid. Op de redactie zijn er daarom slechts vier mannen. Waarvan drie enkel en alleen vanwege hun *looks*. Ze staren de eigengereide dames nietszeggend aan. Tweedimensionaal van op hun kartonnen voet.

Maar, tromgeroffel, ook bij *Flair*, één echte man. Van vlees en bloed. Ademend. Nu ja, af en toe naar adem happend, maar toch, een gewaardeerd exemplaar mét klepel uit de journalistieke school. De aan hem meest gestelde vraag? "Hoe hij het in godsnaam uithoudt tussen al die vrouwen?" Wat had u gedacht? Hij schrijft, denkt en weet. En hij weet ook waarom.

Ik geef de column door aan Indra De Witte, VRT

(Foto Tjorven Boucher)

Mie Van der Auwera (36) is hoofdredactrice van weekblad *Flair*. Ze is gelukkig getrouwd en heeft twee jonge dochters die ze nu al klaarstoomt voor een loopbaan in het vak.

De deadline voorbij

Journalisten die ingaan op de gigantische maatschappelijke uitdagingen in verband met **duurzame ontwikkeling**, komen voortaan voor een eigen persprijs in aanmerking. Wie in de loop van het jaar (i.e. tussen 30 september 2009 en 30 september 2010) in krant of magazine een publicatie hierover realiseert, maakt kans op een som van 1000, 500 of 250 euro.

Initiatiefnemer is de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO). Alle uitleg over de nieuwe persprijs staat op www.frdo.be. Volgend jaar zijn de audiovisuele journalisten aan de beurt.

Ook voor **gerechtsjournalisten** bestaat er een interessante persprijs, de prijs Jacques van Veen, die om de drie jaar wordt uitgereikt. Komen in aanmerking voor de nieuwe editie: alle Nederlandstalige publicaties of uitzendingen die tussen 15 juni 2007 en 15 juni 2010 zijn gerealiseerd.

Winnen is goed voor 5000 euro. Alle info op www.persprijsvanveen.nl. De prijs is genoemd naar oud-gerechtsverslaggever Jacques van Veen van *Het Parool*, maar mikt wel degelijk ook op Vlaamse justitiejournalisten.

Pro memorie: op de VJ-website www.journalist.be staat een volledig en geactualiseerd overzicht van lopende campagnes voor **persprijzen**.

Het Vlaams-Nederlands Huis deBuren stort zich op de **toekomst van de media**. Op 31 maart om 19 uur organiseert het in de Gentse Vooruit een debat over *De*

Journalist van de Toekomst. Daar nemen onder meer Yves Desmet en Nederlander Joris Luyendijk aan deel. Aansluitend wordt de Britse film *Starsuckers* getoond, waarin regisseur Chris Atkins afrekenet met de tabloids en entertainmentjournalistiek.

deBuren organiseert met de VVOJ en het Fonds Pascal Decroos op 4 mei ook nog een mediacafé over **buitenlandverslaggeving**. Dit vindt plaats in de Brusselse Beursschouwburg. Voor alle info over een en ander: www.deburen.eu.

Diverse Vlaamse parlementsliden vragen intussen in een resolutie meer aandacht voor buitenlandberichtgeving in de Vlaamse media. Vooral dan aandacht voor het Zuiden. Aan de Vlaamse regering vragen ze onder meer om de **steun aan de pers** voor een stuk afhankelijk te maken van investeringen in internationale journalistiek.

De Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers (UPP) – de uitgevers van vakmedia zeg maar – organiseert opnieuw een cyclus van tien **workshops** voor journalisten en mediaverantwoordelijken. Ronkende namen uit onze sector tekenen voor (bij)scholing over schrijven voor het internet, bladen restylen, beeldredactie, interviewtechnieken en journalistiek management.

Niet-UPP-leden betalen 70 euro per shop (slechts 70 euro, want de cyclus kan rekenen op perssteun van de Vlaamse overheid). Alle info op www.persacademie.be.

Bij de Vlaamse Dagbladpers (VDP), de belangenvereniging van de Vlaamse dagbladuitgevers, volgt **Patrick Lacroix** (43) Alex Fordyn op als directeur. De wissel past in een reorganisatie annex besparingsoperatie bij de VDP. Lacroix blijft tevens *managing director* van Mediargus, de digitale persdatabank van de Vlaamse uitgevers.

Bij *La Dernière Heure* is de voltallige **redactieraad** opgestapt. Dat gebeurde uit protest tegen de aanstelling van een nieuwe hoofdredacteur, Patrick Vankrinkelveldt, en dit zonder de nochtans verplichte consultatie van de redactieraad.

Vankrinkelveldt (35) heeft overigens geen verleden als journalist. In de voorbije drie jaar was hij wel verantwoordelijk voor de website van *LDH*.

Vtm wil zich de komende maanden uitdrukkelijker als nieuwszender profileren. Vooral in duiding wordt geïnvesteerd, getuige daarvan een forse *restyling* van *Telefacts*.

De start van nieuwswebsite *dewerldmorgen.be* verliep niet over rozen. Vlak voor de lancering werd bij initiatiefnemer Indymedia voor 10.000 euro aan apparatuur gestolen.

En ook *Apache.be*, voorheen *dewerktitel.be*, zoekt als nieuwe autonome nieuws-site naarstig zijn weg tussen het nieuwsaanbod op internet.

Leve de lente.

In de prijzen vallen?

Prijs voor Onderzoeksjournalistiek 2010

Voordrachten voor De Loep tot 16 april 2010

Onderzoeksjournalisten doen vaak baanbrekend werk. Ze roeien op tegen de stroom van bezuinigingen en de waan van de dag. De Loep is een erkenning voor het beste in de Nederlandse en Vlaamse onderzoeksjournalistiek. Ook dit jaar kan een ieder één of meerdere producties voordragen. Om voor de prijs in aanmerking te komen, moet het werk zijn gepubliceerd in de periode 1 april 2009 tot en met 31 maart 2010. Voordrachten kunnen gedaan worden via de website van de VVOJ:

www.vvoj.nl > De Loep > aanmelden.

De sluitingsdatum is 16 april 2010.

www.vvoj.nl bestuur@vvoj.nl www.vvoj.be

Vereniging van Onderzoeksjournalisten

Vaarwel kastje. Vaarwel muur.

Wie informatie van de overheid wil, krijgt niet altijd een eenduidig antwoord over wat je waar kan vinden. Het Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek maakt aan dit zoekspelletje voorgoed een einde met www.wobbing.be, een praktische gids voor al wie gebruik wil maken van de Wet op de Openbaarheid van Bestuur, zeg maar de WOB.

Je vindt op onze site naast de aanvraagprocedure ook een aantal succesvolle cases. En als die je overtuigd hebben van de vele mogelijkheden van wobbing, kan je met behulp

van de "letter generator" aan het werk. Het zal de onafhankelijke onderzoeksjournalist niet verbazen dat je op onze site ook verneemt hoe je in beroep kunt gaan tegen een weigering. Want ook dat is de realiteit.

En omdat onze "wobsite," zoals we hem in de wandelingen noemen, in het hart van Europa boven de doopvont wordt gehouden, heeft hij ook de ambitie om je wegwijs te maken in de Europese wetgeving.

Vaarwel kastje, vaarwel muur. Welkom wobbing.

FONDS PASCAL DECROOS
VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK

www.fondspascaldecroos.org